

Sygn. akt III U 1255/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny – Okręgowy w T. Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – SSO Alina Basińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Ludwika Pikus

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2015 r. w Tarnobrzegu

na rozprawie

sprawy J. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach

na skutek J. B.

od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 4 września 2014 r. nr (...)

oddala odwołanie.-

Sygn. akt III U 1255/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 04.09.2014r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. po rozpoznaniu wniosku J. B. z dnia 22.08.2014r. odmówił mu prawa do emerytury. Jako podstawę prawną decyzji powołał ustawę z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS (j.t. Dz.U. z 2015r. poz.748) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Uzasadniając wyjaśnił, że zgodnie z art. 184 powołanej ustawy w związku z § 4 w/w rozporządzenia ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31.12.1948r. emerytura przysługuje, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzny,
- na dzień 1.01.1999r. osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat dla mężczyzn w tym okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze, wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, wynoszący co najmniej 15 lat.

-nie należy do OFE lub wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE na dochody budżetu państwa,

Nie uznano za taką pracę zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) S.A. od 01.02.1977r. do 31.01.1987r. i od 1.07.1989r. do 31.12.1998r. na stanowiskach inżyniera budowy, majstra budowy, kierownika budowy, kierownika zakładu.

Przyjęto za udowodniony na dzień 1.01.1999r. ogólny staż pracy w wymiarze 28 lat i 7 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył J. B. zaskarżając ją w całości oraz wnosząc o jej zmianę przez przyznanie prawa do emerytury.

Uzasadniał, że organ rentowy dokonał nieprawidłowej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. Wskazał, że w spornym okresie pracował w warunkach szczególnych. Jako inżynier budowy wykonywał następujące prace: rano rozdzielał pracę dla poszczególnych brygad, następnie w zależności od powierzonych zadań wykonywał niwelacje poziomów pod fundamenty, wyznaczał osie pod fundamenty, pod ściany murowane i słupy. Odbierał rusztowania pod względem BHP, zamawiał beton, sprawdzał prawidłowość zbrojeń, wyznaczał miejsca pod otwory drzwiowe i okienne, sprawdzał jakość wymurowanych ścian. Przy słupach, produkcji słupów i innych elementów żelbetonowych a także przy galanterii żelbetowo- betonowej- sprawdzał ilość i prawidłowość zbrojenia. Wyznaczał rozstaw marek prawidłowości ich montażu, wykonywał niwelację wysokościową stropów oraz niwelacje i pomiary wysokościowe przy budowie dróg i placów. W/w prace wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy na różnych stanowiskach pracy w budownictwie. Przy budowach jak wskazał w różnych okresach był sam, nie było majstrów tylko brygadziści. Pracę w warunkach szczególnych wykonywał również jako kierownik obiektu objął ją po stanowisku inżyniera budowy. Jako kierownik obiektu i kierownik zakładu również często nie miał innych osób do pomocy w nadzorowaniu i kierowaniu w tym również majstrów. Prowadził obmiar ilości wykonywanych robót przez poszczególne brygady wykonywał to bezpośrednio z brygadzystami na budowie na budowie i przekazywał dane innym pracownikom w celu dalszego biegu dokumentacji. Za jakość wykonywanych robót na budowie odpowiadał osobiście. Wskazał również, iż świadectwo pracy wystawione przez Prezesa Zarządu (...) S.A. wyraźnie stanowi jakie prace i w jakim okresie sprawował.

Jednocześnie wniósł o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność pracy w szczególnych warunkach w firmie (...) S.A.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 03.11.2014r. organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu powołał te same przepisy, co w zaskarżonej decyzji oraz podniósł te same argumenty. Wyjaśnił, że wnioskodawca nie udowodnił na dzień 1.01.1999r. wymaganego 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych. Wskazywał, że z przedłożonego świadectwa wykonywania prac w warunkach szczególnych z dnia 20.01.2006r. wystawionego przez (...) S.A. wynika, iż wnioskodawca sprawował dozór inżynieryjno- techniczny na budowach zgodnie z wykazem A dział XIV poz. 24 na stanowisku inżyniera budowy, majstra budowy, kierownika budowy i kierownika zakładu, ale wystawione świadectwo nie określa charakteru zatrudnienia, ponadto praca na stanowisku kierownika wyklucza wykonywanie pracy w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił i zważył, co następuje:

Wnioskodawca J. B. urodził się (...) W dniu 23.02.2010r. ukończył 60 lat. Na dzień 1.01.1999 r. udowodnił ogólny staż pracy w wymiarze 27 i 7 dni okresów składkowych i nieskładkowych, jest członkiem OFE ale wniósł o

przekazanie środków zgromadzonych na rachunku OFE za pośrednictwem zakładu na dochody budżetu państwa i są to okoliczności niesporne.

Przedmiotem sporu jest okres zatrudnienia wnioskodawcy w (...) S.A. w okresie od 01.02.1977r. do 31.01.1987r. oraz od 01.07.1989r. do 31.12.1998r., którego organ rentowy nie zaliczył do pracy w warunkach szczególnych.

dowód: akta organu rentowego dotyczące wnioskodawcy

Wnioskodawca J. B. do Przedsiębiorstwa Budownictwa (...) S.A. został przyjęty 2.08.1976 r na czas nieokreślony na stanowisko inżyniera budowy – wstępny staż 3 miesiące tj. do 1.11.1976r. Po odbyciu stażu w dniu 1.02.1977r. powierzono mu obowiązki inżyniera budowy, które wykonywał do końca lipca 1977r. Od 1.08.1977r. objął stanowisko majstra budowy, sprawował je do 30.04.1980r. Od 1.05.1980r. był majstrem mechanizacji do 30.10.1981r. następnie od 1.11.1981r. powierzono mu stanowisko kierownika budowy w Zarządzie Budów Nr 5 w M., które sprawował do końca stycznia 1987r. Z dniem 1.02.1987r. powierzono mu stanowisko Zastępcy Kierownika Zarządu Budów ds. techniczno- ekonomicznych, sprawował je do końca 1987 roku, następnie od 1.01.1988 r. powierzono mu stanowisko Zastępcy Kierownika Zarządu Budów ds. produkcji, które sprawował do końca sierpnia 1989 roku, a kolejno od 1.07.1989r. powierzono mu stanowisko Kierownika Zarządu Budów nr 5 w M.. Z dniem 2 stycznia 1992r. przeniesiono wnioskodawcę z Zarządu Budów Nr 5 w M. do Zakładu Produkcyjno-Handlowego w M. gdzie powierzono mu obowiązki kierownika zakładu, obowiązki te pełnił do końca zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...).

Wnioskodawca za okres pracy w w/w Przedsiębiorstwie uzyskał świadectwo pracy w warunkach szczególnych z okresu zatrudnienia od 2.08.1976r. do 30.04.2003r. ze wskazaniem iż w okresie od 1.02.1977r. do 31.01.1987r. i od 1.07.1989r. do 30.04.2003r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy sprawował dozór inżyniersko-techniczny na budowach zgodnie z Wykazem A Dział XIV poz. 24 na stanowisku inżyniera budowy, majstra budowy, kierownika budowy, kierownika zakładu wymienionych w Wykazie A Dział XIV poz. 24.

Podczas okresu zatrudnienia od 1.02.1977r. do 01.11.1981r. w Przedsiębiorstwie (...) wnioskodawca wykonywał czynności inżyniera budowy i majstra budowy. Nadzorował wówczas prace zbrojarskie- betoniarские, przy montażu konstrukcji na wysokości, prace malarskie na wysokości, dekarские, kamieniarskie i spawalnicze. Pracę wykonywał wtedy na terenie (...) w M., gdzie były budowane hale przemysłowe pod wysokie składowanie. Jako majster sprawdzał obecność, rozdzielał zadania i dozorował w/w prace.

W okresie od 1.01.1987r. do końca 1991r. wnioskodawca pracował jako kierownik budowy w Zarządzie Budów Nr 5 w M.. Nadzorował te same czynności co w pierwszym w/w okresie ale z wyższego pułapu, rozwiązywał problemy wyższego nadzoru. Wykonywał obowiązki kierownika budowy opisane w prawie budowlanym, zgłaszał potrzeby materiałowe, odpowiadał za stan techniczny obiektu budowlanego za zgodność z dokumentacją, sztuką budowlaną i warunkami technicznymi. Do zakresu jego obowiązków zgodnie z pisemnym zakresem czynności znajdującym się w aktach osobowych wnioskodawcy należało: prowadzenie budowy na podstawie dokumentacji technicznej i prawnej otrzymywanej od Dyrektora Zarządu Budów oraz zgodnie z normami technicznymi wiedzą techniczną i sztuką budowlaną, organizowanie placu budowy oraz dokonywanie zapotrzebowania robotników, materiałów, maszyn i sprzętu budowlanego, sporządzanie harmonogramu robót oraz operatywnych planów miesięcznych, kwartalnych budowy, planowanie i koordynacja prac i zadań dla poszczególnych grup i zespołów pracowniczych, utrzymywanie stałego kontaktu z inwestorem w celu jak najlepszego wykonywania zadań, kontrola i zatwierdzanie zleceń roboczych, kart pracy i umów akordowych ryczałtowych dla podległych mu pracowników, zatwierdzanie wszystkich dowodów pobrania materiałów do produkcji, , organizowanie pracy na budowie w sposób zapewniający najbardziej efektywne wykorzystanie środków produkcyjnych i siły roboczej z zachowaniem przepisów BHP i technologii produkcji, prowadzenie bieżące i prawidłowe dokumentacji produkcyjnej budowy, właściwe, terminowe, zgodne z przepisami i umową fakturowanie zakończonych elementów robót, uczestnictwo w odbiorach końcowych, przejmowaniu placu budowy oraz we wszelkich komisjach technicznych zwoływanych przez dyrektora Zarządu Budów a dotyczących prowadzonej przez niego budowy, zabezpieczenie mienia przedsiębiorstwa. Jako kierownik, kierował pracami na 2-3 budowach a na każdej z tych budów był jeden majster

W okresie od 2.01.1992r. został przeniesiony do Zakładu Budowlano- Handlowego wydzielonego w ramach R. w Zakładzie (...) na stanowisko kierownika tego zakładu. Podczas pracy w tym zakładzie nie nadzorował żadnych budow. Zakład ten zatrudniał 70-100 osób. W dwóch automatycznych wytwórniach betonu pracowało od 4 do 5 osób. Pozostali pracownicy to spawacze, zbrojarze wykonujący zbrojenie i betoniarze, którzy zalewali beton w formach stalowych albo drewnianych, cieśle, którzy wykonywali formy drewniane, maszyniści wózków widłowych i operatorzy suwnic. W zakładzie był zatrudniony majster i brygadziści. Do obowiązków majstra należało: sprawdzenie obecności, rozdzielanie pracy, nadzór nad prawidłowym wykonywaniem prac przez brygady. Nadzór jakościowy należał do wnioskodawcy. W zakładzie tym była również maszyna do kostki brukowej, odbywała się produkcja kostki dla zakładu i na sprzedaż. Wnioskodawca nadawał cechę materiałową, stwierdzając że towar nadaje się do sprzedaży. Miał swoje biuro na terenie zakładu i tam wykonywał pracę.

Razem z wnioskodawcą pracowali świadkowie: K. C. i J. S.. Świadek K. C. zatrudniony był w (...) . S.A. w okresie od 1977-2012r. na stanowiskach : majstra budowy i kierownika budowy. Świadek J. S. zatrudniony był w w/w zakładzie w latach 1977- 1993 na stanowiskach inżyniera budowy, majstra budowy, kierownika budowy.

dowód:

- akta rentowe wnioskodawcy, akta rentowe świadków K. C. i J. S. oraz świadectwa pracy świadków ,

- akta osobowe wnioskodawcy

- zeznania świadka K. C.– zapis nagrania z 26.03.2015r. , zeznania świadka J. S.- zapis nagrania z 26.03.2015r

- zeznania wnioskodawcy w charakterze strony – zapis nagrania z 29.06.2015r.

Uprawnienie wnioskodawcy do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych należało rozpoznać pod kątem spełnienia przesłanek z art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (j.t. Dz.U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.), zwanej dalej ustawą. Stanowi on, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. na dzień 1 stycznia 1999r.) osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem. Ten ostatni warunek w postaci rozwiązania stosunku pracy nie jest wymagany od 1.01.2013r.

Okres składkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy wynosi dla mężczyzny 25 lat. Odnosnie natomiast przepisów dotychczasowych, które regulowały prawo do nabycia świadczenia emerytalnego przez mężczyznę w wieku niższym niż 65 lat

w związku z wykonywaniem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze, te przepisy to przede wszystkim Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), zwane dalej Rozporządzeniem.

Zgodnie z § 3 i § 4 ust. 1 Rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeśli spełni łącznie następujące warunki:

- 1) **osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet 60 lat dla mężczyzn**
- 2) **ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.**

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§2pkt.1 Rozporządzenia....).

Bezspornym jest, że wnioskodawca w dniu 23.02.2010r. ukończył 60 rok życia, na dzień 1.01.1999r. wykazał ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, przekazał środki zgromadzone na rachunku OFE na dochody budżetu państwa.

Przedmiot sporu w niniejszej sprawie sprowadza się do ustalenia, czy przed 1 stycznia 1999r. przez 15 lat wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zatrudnienie w warunkach szczególnych.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w Wykazie A Dział XIV poz. 24 zalicza do prac wykonywanych w warunkach szczególnych kontrolę międzyoperacyjną, kontrolę jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w Wykazie.

Wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego nie pozwalają na stwierdzenie, że przed 1 stycznia 1999r. przez ponad 15 lat odwołujący się wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zatrudnienie w warunkach szczególnych.

W ocenie Sądu do pracy w warunkach szczególnych, o których mowa w Wykazie A Dział XIV poz. 24 należy uwzględnić odwołującemu się okresy zatrudnienia na stanowiskach inżyniera budowy –majstra i inżyniera budowy , a więc okresy od 1.02.1977r. do 30.10.1981r. . – łącznie 4 lata, 8 miesięcy i 29 dni. Są to okresy, kiedy wnioskodawca jako inżynier budowy- majster , bądź jako inżynier budowy faktycznie wykonujący obowiązki majstra sprawował dozór inżynieryjno techniczny, o którym mowa w Wykazie A Dział XIV poz. 24 Rozporządzenia. Dozorował prace zbrojarzkie i betoniarskie dział V poz. 4, przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości – dział V poz.5 , prace przy spawaniu – dział XIV poz.12, prace malarskie na wysokości dział V poz. 6, prace dekarskie dział V poz. 9, prace kamieniarskie dział V poz. 10 stale i w pełnym wymiarze czasu, oraz jako majster ds. mechanizacji prowadził nadzór nad przygotowaniem stanowisk do pracy, maszyn, sprzętu oraz organizował pracę mechanizatorów.

Zeznania odwołującego się w tym zakresie zostały potwierdzone poprzez zapisy w jego aktach osobowych z okresu zatrudnienia jak również zeznaniami świadków K. C. i J. S., którzy zeznali , że praca wnioskodawcy na stanowisku inżyniera budowy i majstra polegała na nadzorowaniu pracowników w zawodach zbrojarzy, betoniarzy, montażystów konstrukcji stalowych. Jego praca w tym okresie polegała na nadzorowaniu wykonawstwa budowlanego bezpośrednio na placu budowy.

Sąd nie uznał wnioskodawcy jako pracy w warunkach szczególnych na stanowisku: kierownika budowy, zastępcy kierownika zarządu budów ds. techniczno- ekonomicznych, zastępcy kierownika zarządu budów ds. produkcji i kierownika zakładu budowlano – handlowego.

Odwołujący się zeznał wprawdzie, że na wszystkich tych stanowiskach podlegały mu bezpośrednio osoby zatrudnione jako: zbrojarze, betoniarze, cieśle, murarze, tynkarze, montażyści konstrukcji żelbetowych i nie zawsze miał wówczas do pomocy w pracy majstrów (k. 55-56 zapis nagrania), ale w ocenie Sądu jego zeznania w tym zakresie nie mogą stanowić podstawy do ustalenia, że wykonywał pracę polegającą na bezpośrednim nadzorze – stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – nad pracami wykonywanymi w warunkach szczególnych. Sąd nie kwestionuje, że wnioskodawca w tym czasie wykonywał nadzór nad pracownikami, ale był to nadzór wyższego rzędu. Nie był to nadzór bezpośredni nad pracownikami, ten nadzór bezpośredni był wykonywany przez majstrów a nie można ich pominąć jako osób wykonujących pracę zgodnie ze swoimi czynnościami. Podnieść należy również kwestię, że wnioskodawca sam w swoich zeznaniach składanych w charakterze strony, zeznał, iż w okresie od 1987 do 1992. nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych ponieważ był wtedy w zarządzie Przedsiębiorstwa. Sąd nie uznał również wnioskodawcy okresu zatrudnienia na stanowisku kierownika Zakładu Budowlano- Handlowego wydzielonego w ramach Przedsiębiorstwa (...) ponieważ było to również stanowisko kierownicze, na którym wnioskodawca sprawował nadzór wyższego szczebla. Nie był to bezpośredni nadzór nad jakością produkowanego betonu, produkowanych elementów z form betonowych. W tym zakładzie również był zatrudniony majster, który bezpośrednio nadzorował pracę pracowników.

Świadek K. C. pracował z wnioskodawcą w okresie od 1977 do 2012r. Świadek zeznał, że praca wnioskodawcy w pierwszym okresie jego zatrudnienia (jako inżyniera – majstra) polegała na nadzorowaniu pracowników w zawodach zbrojarzy, betoniarzy, cieśli oraz malarzy konstrukcji metalowych. Wnioskodawca według świadka nadzorował wykopy ręczne i mechaniczne pod fundamenty hal, rozdzielał pracę. Wnioskodawca podczas gdy był kierownikiem zakładu był przełożonym brygadzystów, którzy kierowali brygadami, na tych budowach był również majster. Według świadka wnioskodawca będąc kierownikiem zakładu budowlano-handlowego nadzorował prace cieśli, zbrojarzy i betoniarzy oraz operatorów ciężkich i lekkich maszyn budowlanych : koparek, wibratorów, zagęszczarek. W tym zakładzie jak zeznał świadek również był majster budowy. Wnioskodawca jak zeznał świadek był kierownikiem w rozumieniu przepisów prawa budowlanego.

Świadek J. S. zeznał, że on sam pracował w charakterze inżyniera budowy, majstra i kierownika budowy. W latach 1977-1987 pracowali razem z wnioskodawcą równolegle na budowach. Początkowo jak zeznał świadek praca wnioskodawcy polegała na nadzorowaniu wykonawstwa budowlanego. Jako kierownikowi budowy wnioskodawcy podlegali bezpośrednio majstrowie, brygadziści i pracownicy fizyczni: betoniarze, murarze, cieśle montażyści konstrukcji stalowych, dekarze, malarze konstrukcji stalowych, montażyści prefabrykatów. Majster budowy, który podlegał wnioskodawcy prowadził dziennik wykonywanych prac, sprawdzał obecność pracowników fizycznych, przydzielał im pracę i ich rozliczał. Kierownik budowy według świadka prowadził dziennik budowy, podpisywał dokumenty majstra i prowadził książkę jakości. Później jak zeznał świadek, wnioskodawca objął stanowisko w zarządzie budów ale świadek nie miał już wiedzy z tego okresu zatrudnienia wnioskodawcy. Czynnościami administracyjnymi jak zeznał świadek zajmował się zarząd i pracownicy.

Z zeznań świadków wynika, iż wnioskodawca jako kierownik budowy odpowiadał za szeroką rozumianą organizację i wykonawstwo powierzonej mu budowy tj. za terminowe jej wykonanie, jakościowe, musiał dbać o zaopatrzenie materiałowe, sprzętowe. Odpowiadał za szeroko rozumianą koordynację i wykonawstwo wszystkich robót wykonywanych na budowie a także za nadzorowanie, na wyższym szczeblu, nie zaś za dozorowanie bezpośrednio robót. Odpowiadał za prowadzenie ewidencji robót, ewidencji pracowników, koordynację robót z majstrami. Zresztą z zeznań samego wnioskodawcy nie wynika aby w okresie zatrudnienia w R. na stanowisku kierownika budowy, czy kierownika zespołu budów wykonywał bezpośredni dozór inżyniersko techniczny. Zeznał wprawdzie , że podlegali mu bezpośrednio zbrojarze, betoniarze , cieśle i montażyści konstrukcji żelbetonowych oraz, że nie na każdej budowie miał majstrów ale zakresy jego czynności zawarte w aktach osobowych wskazują, że zakres jego obowiązków był

daleko szerszy niż wykonywanie stale i w pełnym wymiarze bezpośredniego dozoru inżyniersko – technicznego nad wymienianymi przez niego stanowiskami pracy. Dlatego też Sąd nie przyjął jako podstawy ustalenia stanu faktycznego zeznań wnioskodawcy w tej części, w której twierdził, że jako kierownik budowy, kierownik zespołu budów oraz kierownik zakładu budowlano- handlowego wykonywał dozór inżyniersko techniczny o którym mowa w wykazie A Dział XIV poz. 24. Rozporządzenia. Jego pracę na w/w stanowiskach można uznać jedynie za szeroko rozumiany nadzór inżyniersko techniczny, a więc kierowanie budową na wszystkich jej odcinkach, co nie jest równoznaczne z bezpośrednim dozorem inżyniersko- technicznym.

Za wiarygodne Sąd uznał zeznania świadków, gdyż są one logiczne, wyczerpujące. Należy zwrócić uwagę, iż powołani świadkowie tj. K. C. i J. S. byli współpracownikami wnioskodawcy, a tym samym mają pełną wiedzę na temat rodzaju jego pracy i zakresu czynności. Zeznania wymienionych świadków nie potwierdzają jednakże jakoby wnioskodawca pracując jako kierownik w spornych okresach wykonywał prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Mając na uwadze dokumenty źródłowe, tj. zakresy obowiązków, znajdujące się w aktach osobowych odwołującego Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca w spornym okresie wykonywał wiele obowiązków związanych z prowadzeniem dokumentacji związanej z budową, planowaniem produkcji oraz sprawami pracowniczymi, szczególnie w okresie, kiedy pełnił obowiązki kierownika budowy i kierownika zespołu budów. Wykonywał zatem szeroko rozumiane czynności administracyjno-zarządzające, polegające na wykonywaniu w znacznej części pracy umysłowej i licznych czynności służbowych, związanych z odpowiedzialnością za prawidłową organizację i realizację robót budowlanych, właściwe wykorzystanie pobranych materiałów budowlanych oraz efektywne wykorzystanie załogi, a nie bezpośredni nadzór nad pracownikami wykonującymi pracę w szczególnych warunkach. Analiza zakresu obowiązków i zadań nałożonych na wnioskodawcę nie pozostawia wątpliwości, że spora część pracy odwołującego miała charakter administracyjny, „biurowy”. Nie można w tej sytuacji mówić, by praca taka odpowiadała kryteriom pracy o znacznej szkodliwości dla zdrowia, o znacznym stopniu uciążliwości w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.. Niewątpliwie odwołujący był zobowiązany do sprawowania bezpośredniego nadzoru nad procesem pracy, ale nie ma podstaw do przyjęcia, by taki nadzór był sprawowany stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, zważywszy również na to, że nie wszystkie stanowiska pracy na budowie były pracami wykonywanymi w warunkach szczególnych, o których mowa w wykazie A. Do prac w warunkach szczególnych nie zaliczono prac murarskich i tynkarskich.

Wnioskodawca nie sprawował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy bezpośredniego nadzoru nad pracownikami wykonującymi pracę w szczególnych warunkach. Zdaniem Sądu praca odwołującego koncentrowała się na ogólnej organizacji i koordynacji prac budowlanych. Ponadto prace wykonywane w warunkach szczególnych na budowach nadzorowanych przez wnioskodawcę nie miały charakteru dominującego. Należy mieć na uwadze, że zatrudnieni byli brygadziści, majstrowie, którzy podlegli służbowo odwołującemu i to do ich obowiązków należało sprawowanie bezpośredniego dozoru nad pracownikami, w tym pracownikami wykonującymi prace w warunkach szczególnych.

W ocenie Sądu, wbrew zapisom widniejącym w świadectwie, praca wnioskodawcy nie polegała na kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozoru inżyniersko – technicznym na wydziale i oddziale, na którym jako podstawowe wykonywane były prace w warunkach szczególnych przez cały okres zatrudnienia.

Końcowo stwierdzić należy, iż zebrane w sprawie dowody nie pozwalają na stwierdzenie, że w okresach pracy na stanowiskach kierownika : kierownika budowy w Zarządzie Budów nr 5, zastępcy kierownika Zarządu Budów ds. techniczno- ekonomicznych, zastępcy kierownika Zarządu Budów ds. produkcji, kierownika Zarządu Budów nr 5, kierownika Zakładu Produkcji - Handlowego w M. wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał kontrolę międzyoperacyjną, kontrolę jakości produkcji oraz dozór inżyniersko – techniczny w oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Na rozprawie w dniu 29.06.2015r. pełnomocnik ZUS wniósł o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu bhp na okoliczność pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych. Sąd oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, powołując się na utrwalone orzecznictwo SN, które wskazuje, że praca w warunkach szczególnych to

w istocie określona sytuacja faktyczna, natomiast o kwalifikacji prawnej decyduje Sąd a nie biegły. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2014 r., III UK 196/13, LEX nr 1540140 oraz z dnia 29 czerwca 2011 r., III UK 3/11, LEX nr 966816). W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że art. 227 k.p.c. określa jedynie, jakie fakty są przedmiotem dowodu (istotne) i uprawnia sąd do selekcji zgłoszonych dowodów w wyniku przeprowadzonej oceny istotności okoliczności faktycznych, których wykazaniu dowody te mają służyć.

Skoro wnioskodawca nie wykazał, aby przez co najmniej 15 lat wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w warunkach szczególnych dającą uprawnienie do uzyskania emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, to jego odwołanie jako nie mające uzasadnionych podstaw należało oddalić na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc.